

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>Szerkesztőség: hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő N.-Péterfia utca 348 szám.</p>	<p>Megjelen havonként háromszor, 5-én, 15-én és 25-én egy, illetőleg másfél iven. Előfizetési ár egész évre 4 frt., félévre 2 frt., Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt., 200 szóig 2 frt., a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr. harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>Kiadó hivatal: hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden közlemény és küldemény inté- zendő, Fűvészkert utca 1080.</p>
--	---	--

Egy akadémikus gondolatai a dunamelléki egyházkerület káplán-qualificationalis határozatainak olvasásakor.

(Vége.)

Eltekintve most, azon itt önkénytelenül fölmerülő kérdéstől, hogy vajjon létezik-e általában véve valahol a társadalom heterogén rétegeiben pálya, a melyen, minden törvény követelte vizsga letévése, azoknak szerencsés kiállása s a teljes képesítést feltétlenül megadó oklevél kiadása s megszerzése után, még 4 évi praxis, — mint az állomás nyerhetés *conditio sine qua non*-ja — előíratik; nem említve, hogy némely ember a komoly igyekvés, akaraterő, testi és lelki tehetség kedvező összehatása folytán, gyakran 4 nap alatt több érdemet mutathat fel, mint egy másik teljes életében; azt kérdelem egyszerűen a dunamelléki egyházkerület minősítési javaslatkészítő bizottságtól: meg van-e ő lelkiismeretében győződve a felől, hiszi-e komolyan azt, miszerint a debreczeni országos zsinat annak idejében a szolgálati idő emlegetésénél egyenesen a káplánok állapotára gondolt volt? Ha hiszi, akkor eljárását úgy a hogy védelmezheti, különben pedig elesett az. Jelen esetben és törvénytől különösen vajmi kevés szerepet játszhatik még az afféle *praesumptio juris* is; a mennyiben ki lehet mutatni, hogy az minden ízében tarthatatlan. Valóban szomorú dolog volna az, ha prot. egyházunkban a segédlelkészek *qualificatiójának* más mérve nem lenne, mint a puszta szolgálati idő; azon szolgálaté, melyre vonatkozólag igen találóan jegyezte meg egykor egy vidéki lelkész, hogy az sem nem állás, sem nem ülés, hanem csak kuczorgás! Van biz ott más is, csak ne akarjuk úgy lenézni, mint azt nevezett egyházkerület tevő. És a zsinat nem is gondolt ama most támpontul előrántott törvény megalkotásánál olyan universalismusra, mely alá most némely tulbuzgók a káplánokat is mindenáron be akarják vonni. Gondolt igenis a már fungáló lelkészek fokozatos előléptetésére s ezeknek az életben, vagy ekklezsiájuk kebelében szerzett érdemeiknek megjutalmazására, de teljességgel nem a szegény segédlelkészeknek eltöltött gyakorlati éveire s ezek alatt szerzett meritumaira. Mert — szólnunk csak őszintén — ugyan mit is tehetne egy, kivált a népesebb egyházakban, tenger dologgal elhalmozott fiatal ember, ki még ezenkívül igen sokszor princípális szeszélyeinek, féltékenységének stb. is alá van vetve, mit tehetne

— ismétlem — egy ilyen járszalagon vezetett Strohmann 4 vagy 10 év alatt is valami olyat, mi által magának a gyakorlati életben s a *qualifikáló* bizottság előtt számba vehető érdemeket szerezhetne? semmit...! vagy legjobb esetben szerfelett keveset.

Jól tudták ezt egyházunk diszei ott ama synoduson s a kiknek volt alkalmuk a nagyevű szónokokat hallani, emlékezhetnek rá, mind azt hangsúlyozták egytől-egyig, hogy az eddigi korlátlan választási szabadság mellett, egyházi életünkben szomorú kövütségi állapot volt tapasztalható; melynélfogva sok jeles tehetség holta napjáig azon nyomorult parochia még nyomorultabb papi lakában maradt és tengődött, a hova balsorsa fiatal éveiben vetette. A káplánokról szó sem volt ott s hogy nem is gondoltak rájuk, következtetem abból, miszerint a *qualificatio* és *classificatio* s ez uton a szolgálati érdem megjutalmazásának elve mellett, legerősebben az erdélyi képviselők harcoltak. Erdélyben pedig — a mint általánosan tudva van — ezt a mi egész segédlelkészi intézményünket csak úgy hiréből ismerik.

Igy állván a dolog, beláthatja mindenki, hogy a dunamelléki egyházkerület, — eljárásának jogosságát, midőn a káplánok *qualificatióját*, a rendes lelkészeknek mintájára, egyenesen és főképen a szolgálati időtől s ez alatt szerzett érdemtől tette függővé, a zsinati törvényekre való hivatkozással semmiképen be nem bizonyíthatja, ha ugyan a törvények értelmének elcsavarása és félremagyarázása által nem akarja azt tenni.

Érdekes is aztán az a dilemma, mibe nevezett egyházkerület szükségképen belekeveredett. — „Gyakorlat szükséges egy kezdő embernek“ hangoztatták többen, „e nélkül senki kedvező eredménnyel nem működhetik“ s ime mégis 4-dik foku minősítvénynyel a két papi vizsga sikeres letétele után a segédlelkészek is a zonnal felruházhatók! — Kérdelem: az ilyen egyházakban (4-dik osztályu) az annyira prémált praxis mellőzhető? Én azt hiszem, még ezekben a legtöbb esetben zavaros viszonyokban vergődő és küzdő ekklezsiákban, van igazán szükség a gyakorlati tapintatosság és bölcsességre. A logikai *consequentia* azt hozta volna tehát magával, hogy a káplánok 4-dik foku minősítvénye is csak több évre terjedő gyakorlat után adassék meg. Itt azonban a bámulatos nagylelkűség, — logika ide, logika oda! — jönnek látta önnönmagát megtagadni s legalább egy csontot a jámbor segédlelkészek szájába is vetni...! (melleslegesen legyen mondva, teljességgel nem állítom én azt, hogy

praxis a káplánnak felesleges; de mert a 4 évet a pusztán külső és technikus teendők elsajátítására időpocséklásnak tartom, azt kérdelem, nem lehetne-e azokat a lelkészképeségi vizsgákat a dunamelléki egyházkerületben is aként rendezni be, mint a hogy azok p. o. a tiszántuliban vannak, hol vizsgára sem bocsáttatik az (2-dik vizsga), ki egy évi gyakorlati szolgálatával hiteles bizonyítványt felmutatni nem képes?)

De ha e szerint jogilag tarthatatlanok ama statutu-mok, védelmezhetők talán

b) méltányossági szempontból. Méltányosság...? A káplánokkal szemben...? Hát hiszen ilyes valamit mindenkinek joga van azokban keresni s egyáltalában nem ütközöm meg, ha azt látom, hogy akadnak interpretátorok, kik azt eme pontozatokból minden áron kimutatni törekednek. Az azonban egészen más kérdés, hogy vajjon ez a gyöngyszem valóban és tényleg ott van-e a §-ok tárházában, vagy csak helyéből következtetnek annak ott létére? Ballagi, Sipos, Szóts F., Kovács Albert és különösen Török Pál sehogy sem bírták azt felfedezni s én már csak azért is hajlandó vagyok ezek nézetéhez csatlakozni, mert legalább e kérdésben minden párton kívül s minden önérdéken felül állanak. — A többiek, inkább vagy kevésbé, maguk iránti kötelességüket teljesítették...! Vagyis más szavakkal, mint az agg főpásztor magát kifejezte: a nagytiszteletű s tiszteletes lelkész urak tiszteletre méltólag gondoskodának saját magukról, hanem az újabb nemzedék érdekeire semmi tekintettel nem voltak. No, akkor méltányosak sem lehetek irányunkban. Valakinek érdekeit szép csendesesen elodázni s az iránt mégis méltányosnak lenni: olyan gallimathias, mit jól magyarul fából csinált vaskarikának szoktak nevezni. Nincs, egy mákszemnyi rész sincs e statutu-mokban feltálatl keserű labdacokban, abból az olcsó fűszerszámból, melynek neve méltányosság, s mely azoknál az egoismus kellemetlen ízét csak kis mértékben is szelidíthetné. Pedig a törvényalkotók és alkalmazóknak soha sem szabad erről sem megfeledkezni. Átalában elmondhatom, hogy én, kinek eddigelé több külföldi tartományok lelkészválasztási és beállítási rendszabályaival közvetlenül megismerkedni alkalmam volt, a dunamellékiekhez hasonlókra sehol nem találtam. S legyenek meggyőződve azok az igen tisztelt, — vén káplánok számát mindenáron szaporítani törekvő, — dunamelléki legislátorok: az ifju nemzedék, melyet céljaitól e szabályok által annyira s oly mostohán eltaszítottak, megfordított viszony esetén ő irányokban sokkal méltányosabb tudott volna lenni.

Még az az ezer szerencse, hogy ez a kápláni intézmény ott a Duna mellékén életbe van léptetve! Mert vajjon mi történik most, ha a törvényalkalmazók itt is, — az erdélyi egyházkerület mintájára, — nem káplánokkal, hanem végzett theologusokkal, diplomával bíró, de helyet nem találó lelkészekkel állának szemben? Bizonyosan ezeket is 4 teljes esztendeig kenyér nélkül hagynák nyomorogni s csak azután adnak meg azoknak a reményt, hogy most már Isten segedelmével s a felsőbb hatóság engedelméből másik 4 esztendő alatt papok lehetnek! Ime, nem kellett volna messze sem menni; egy tekintet a Királyhágón tul példát adhatott volna a valódi méltányosságra. Nem mondom én azt s a mi viszonyaink között senki sem követelheti

józanon, hogy az iskola termeiből csak most kilépett ifjunak az érdemekben megöszült aggastyánnal egyenlő foku konkurralási jog adassék; ámde azt se felejtjük el, hogy „est modus in rebus“ s óvakodjunk a szélsőségekbe menéstől.

Méltán várhatnók ezek után, hogy ha ama pontozatok sem nem jogosak, sem nem méltányosak, legalább:

c) praktikus czélokna felelnek meg. No már itt az ítélet minémüése egészen attól függ, hogy mit akarunk érteni praktikus czél alatt? — Ha a minősítési bizottság érdekeire gondolunk akkor be kell vallani őszintén: soha törvények alkotása, vagy azoknak alkalmazására kiküldött bizottság praktikus a b b a n nem járt el, mint ez a dunamelléki. — Milyen felséges körültekintéssel, finanszialis talentumra mutató manőverrel okkupált ez minden területet, a honnan érdekeire valami hasznot reményelt! — Ebben a tekintetben igazán messzelátó volt. — Egészen másként áll azonban a dolog, ha nemesebb és magasabb szempontból vizsgáljuk a praktikus czélokna; ha azt keressük, hogy ezek a pontozatok szolgálják-e, előmozdítják-e komolyan a ref. egyház, theologia s lelkészi kar szellemi ügyeit? Nyujtanak-e kellő garantiát azon elemek szakadatlan erőlködésére, melyek a rohamosan emelkedő klerussal szemben ellenhatást kifejtteni vannak hivatva? Nem nagy értelmi képesség kívántatik hozzá, hogy e ponton a tapasztalásokban gazdag Török Pál aggodalmait megértsük s magunkévá tegyük. Igenis, ma még vannak jeleseink, a kikre minden körülmények között büszkén mutathatunk; a kik, ha kell, őseinkről reánk maradt kincseinket megvédeni, a támadásokat visszavetni s a ref. papság tekintélyét oltalmazni elég erősek; a kik a nemzetiségnek, irodalomnak, kulturának ez idő szerint mind megannyi lánglelkű apostolai: ámde ilyen szűkkeblű s ebjonita érzelmekre valló dunamelléki rendszabályok meghonosításával bezárnók magunk előtt egyszer s mindenkorra a haladás útjának ajtajait, hogy aztán egy átmeneti stagnálás után rohamosan visszafelé induljunk.

Nem jósolok; az idő mindent meg fog mutatni. Azt azonban érzem, hogy a mi theológiánk ez uton nemsokára a legmiserabilisabb emberek asyllumává válik. Mert ki hinné azt, hogy a magában csak egy parányi tehetséget érző is olyan pályára lépjen, a melyen 15—16 évi küzdés, fáradozás és szenvedés után reménye csupán két vagy 300 forintos jutalmazásra számíthat? Menjen inkább tanítónak; azon a téren felényi idő alatt is célhoz jut; mai időben már tisztesseges, szép állás s ezenkívül belőle jobban megélhet, mint a classificatio rubrikáiban 4-dik helyen diszjelgő parókhákban.

De tovább menve, lehet-e egy ilyen, csaknem kizárólagosan időt jutalmazó rendszabály jó hatással azok igyekezetének előmozdítására is, kik más életpályán boldogulást teljességgel nem reménylhetvén: a theológiára menekülnek? Ám higye, a ki teheti, de én nem hihetem. Az idő, ez a bőkezű „qualifikáló“ még a szorgalmat is tökéletesen feleslegessé teszi. Hogyan? Hát csak úgy p. o. hogy egy gradusból az utolsó, tehát a gyengék között a leggyengébb, pálya végeztével azonnal beül egy 4-ed osztályu egyházba, s mint már rendes lelkész, a dunamelléki statutu-mok értelmében 6, egy kis ügyesség mellett 4 év mulva 2-od foku minősítvényt nyer s pályázik is bizonyosan oda, hanem ugyanazon gradus elsője, a kinek talán nem adatott a

szerencse ezen idő alatt a káplánságnál felebb vinni, törvény szerint el van tiltva. Hiszen segédlelkész 4 év múlva csak 3-ad fokú minősítvényt nyerhet!! Minek tehát igyekezni...!? Mi haszna van a szorgalomnak...!?

Ime ilyen praktikus eredményre vezetnek e pontozatok. Gondolkozzanak az illetők utólagosan s mondjanak ítéletet.

Berlin, 1883. június 22.

Eröss Lajos.

Töredék

a magyar ref. ének- és isteni-tisztelet történetéből.

Urvacsora a XVI. században.

(Vége.)

(Samarjai.) „Ha ilyetén készüllettel vagytok, méltán járulhattok az urnak sz. sacramentomához; hogy azért az uristen ő sz. felsége igaz ígéreti és fogadása szerint mindnyájunknak, irgalmas, kegyelmes istenünk legyen, gyónjuk meg immár bűneinket ő sz. felségének, és könyörögjünk azoknak bocsánatjáiért töredelmes szívből, azt mondván:

2. Közönséges gyónás:

Atyának, Fiunak és a vigasztaló sz. Lélek uristennek nevében légyen a mi mostani könyörgésünk.

A gyülekezet felel: Ugy légyen.

(Igen szép gyónó ima, hasonlít a Melotaiéhoz, — az Ámen után felel a község: „ugy légyen,“ azután elmondja a pap a miatyánkot s a Credot.)

3. Megoldozás:

Miután Ezek. 33., Mik. 7., Mát. 11., Luk. 24., Mát. 18. részeiből vett sz. írási igékkel megbiztatta volna a lelkipásztor a hiveket, hogy nem hiában való legyen e bűnvallásuk, így folytatja:

„Azért én is Istennek méltatlan szolgálója, és az ő szentségének sáfára lévén, egyházitisztem és hivatalom szerint (I. Cor. 4.) Jézus urunknak parancsolatjából bűneitekből mególdozlak titeket, azaz hirdetem tinektek minden ti bűneiteknek bocsánatját, Atyának, Fiunak és a vigasztaló sz. Lélek uristennek nevében. Az Atya mindenható uristen, sz. fiának az uristen Krisztus érdeméért, legyen kegyelmes tinektek, és minden ti bűneiteket megbocsátván, idvözítsen titeket. Ámen.“

(Még egy töredelmes ima, utánna miatyánk.)

4. Kenyérnek és bornak megszentelése:

Halljátok meg immár körösztvények a végvacsoráról való ígéket, melyek így vannak megírva az Evangelistáknál és sz. Pál apostolnál (itt elmondja I. Kor. 11., 23., 24., 25., 26. verseit.)

5. Vallástétel a hitről:

Mivelhogy ez igék által a kenyér és bor megszenteltetnek immár, úgy hogy ezekkel együtt valóságosan és minden bizonynyal adattatik Jézus urunknak idvezítő sz. teste és vére, bűneinknek bocsánatjára és örök életünkre, azért tegyetek vallást Isten előtt a ti hitetekről:

hiszitek-e azt, hogy ebben a sacramentomban adja tinektek az ur Jézus Krisztus az ő sz. testét-vérét, bűneiteknek bocsánatjára és lölkötöknek örök idvességére?

Felelnek a hivek: hisszük.

6. Biztatás:

Az egyházi ember erre így szól: e hittel megválasztattatok a pogányoktól, zsidóktól és egyéb publicanus czégéres bűnökben élő emberektől, kiknek nincsen részek e szentségben; ez igaz

hit, és ennek gyümölcse az igaz poenitentia tartás, méltókká teszen benneteket arra, hogy részesüljete Urunknak sz. testében, vérében.

7. Osztogatás:

Az egyházi ember a megeröltetett vékony szelet kenyeret az osztogatás közben tördeli, és nyujtván a vevő személyeknek, így szól: megemlékezzél az uristen Krisztusnak éretted való kiszzenvedéséről és haláláról, — avagy: az ur Krisztus sz. testének sacramentoma, legyen tenékd idvösségedre, és örök életre, — ismétlen adván a bort, így szól: az ur Krisztusnak sz. vére hullása, legyen tenékd bűneidnek bocsánatjára és örök idvösségedre, avagy: megemlékezzél az ur Krisztusnak éretted való vére kiomlásáról.

A hivek kezekkel vagy szájjal térdfő hajlással veszik, eszik és isszák.

8. Hálaadó könyörgés:

Minekutánna vég lett a sacramentomok osztogatásában, és annak vételében, az egyházi ember imádkozik a vevő személyekkel egyetemben, így intvén őket:

Istenfélő körösztvények, kik e mostani órában részesültetek az oltári szentséggel, azt írják az Evangelisták, hogy mikor Jézus urunk e sacramentomot osztogatta volna az ő tanítványainak, annakutánna hálaikat adtanak. — Jer azért, mi is adjunk hálaikat az uristennek, ezt mondván:

(hálaadó ima, hasonlít ez is a Melotaiéhoz, de egy kevésbé rövidebb, — utánna miatyánk.)

9. Áldás:

Elbocsátván az egyházi ember a Krisztusnak vendégeit, ezt mondja nékiek:

E szentségnek vételét adja az uristen mindnyájatoknak idvösségetekre és örök életetekre.

10. Intés:

Menjete el békeességben uristennek örökös, és foglaljátok magatokat szüntelen való böjtölésben, imádságban, alamizsnálkodásban, s minden egyébféle jó cselekedetekben, hogy a mi kegyelmes Istenünk tekintvén kegyes szemmel tineaatok, az uristen Krisztusnak érdeméért jövendőbe idvözítsen benneteket. Ámen.

Gyülekezet felel: ugy légyen.

Samarjai oltári szentsége, kenyérnek borba mártása, bornak vízzel leendő keverése, térdeplése, szemforgatása, szájjal vétele stb. stb. azonban sohse tudott az evangelium szerint reformált magyar egyházban meghonosulni, nemcsak azért, mert miként már érintettem, azon egyházak, melyekben ez agenda használtott, népestől kiiriattak; hanem azért leginkább, mert az evangeliumi igazságra törekedő lélek, megvetvén a külső emberi czifraságokat, elfordult tőlük s az apostoli időkhöz legközelebb álló Melotaihoz fordult.

Egy érdeme mégis van Samarjainak: a tisztesség, — nem él péld. a Melius-féle erős, (és néha ocsmány) kifejezésekkel, nem káromolja a más meggyőződésűeket, hanem szól kegyes, pietistikus kifejezésekkel, mely azon korban, midőn a hitvitázó felek épen nem kímélték egymást, még könyveiknek is legnagyobb részben ilyen czimeket adtak: „Egy vén bial órára való vas-karika.“ „X. ut. tök“ stb. valóban eléggé becsülendő tulajdonság.

Melotai megalapítván az urvacsora kiszolgáltatásának apostoli módját, megmaradt az a magyar ref. egyházban — egyes vidékeken némi csekély eltéréssel — mind e mai napig. Maradjon is meg az időknél végeig.

Vége nem állhatom meg, hogy egy nem rég elhunyt, — s

egy időben nagy hatalmu ellenfelünk ítéletét a ref. urvacsorálásról el ne mondjam:

A negyvenes években a nagy hírű Zichy gróf (királyi biztos, administrator a bécsi kamarilla szolgálatában) volt a veszprémi püspök, — ugyanekkor volt ott egy Szücs Lajos nevű ifjú ref. pap, mindenek felett kitűnő szónok, (ki azonban alig pár évi papsága után egy fejvesztésre ítéltet kisérven ki, a felszökellő vértől megirtózott s meghalt!), a püspök hallván, hogy a veszprémiek seregestől tódulnak Szücs hallgatására, pünköst reggelén felvitette magát a „Jerusálem hegy“-re (ezen van ott a ref. templom) s végig nézve az actust, — templom után elvivé magával a papot ebédre, s midőn ebéd felett a vendégek kötődnének a főpappal, hogy mit profitirozott a kálvinisták urvacsorájából? így szólott: nem láttam soha, tudtam, hogy egyszerűen megy, nem lepott meg semmi, hanem mikor vége volt, azt mondá ez a pap: „Eképen szerette a miurunk Jézus Krisztus a szentséges végvacsorát“ — nagyot dobbant a szívem, végig gondoltam az egész actuson, s megvallám magamban, mint megvallom most nyilván, hogy ez a pap igazat mondott! Béke velünk!

Kálmán Farkas.

Zum Gesetz und zum Zeugnis.

Von Ed. Böhl.

Wien 1883.

A „Figyelő“ legutóbbi füzeté „Külföldi könyvészet“ rovatában Böhl jelzett műve s közvetlen utána von der Heydt, Pál apostol kilencz levelének magyarázata, megdöbentő s lesújtó rövidséggel mutattatnak be az érdeklődő olvasónak. Alig hihettem szemeimnek, midőn szorgos kutatás után sem találtam seholy jó reménységgel biztató szerkesztői vagy egyéb jegyzést, mely legközelebbre terjedelmesb ismertetést helyezne kilátásba. Meg nem foghattam ezt, már csak azért sem, mert nem tekinthettem a pusztá véletlen játékanak azt, hogy Böhl és v. d. Heydt egymás mellé kerültek. Az egyházat buzgón szerető s ezért a kebelében Isten kegyelméből még mindig hathatósan munkáló hit szellemi tényeinek örvendő s ezekre büszke lélek nyilatkozatát szerettem volna hihetni e körülményben, mely a bölcsészet szakszerű tudósa s az isteni tudományok avatott bajnoka és hivatott hirdetője oldalán szólaltatja meg a kereskedelmi tanácsost, így feltüntetve amaz igazságot is, hogy az evangélium Istennek ereje minden hívőnek üdvösségére, kizárólag lelkiekkal foglalkozónak épügy mint az élet anyagi érdekei szolgálatában állónak; de főleg serkentőleg hatva a modern egyházi tudományok ziláltsága s a vallásra tartozó fogalmak zavartsága folytán ellankadt bizodalomunkra, hogy ime, ne félj te kicsiny sereg, ha kevesen is, de vannak még kiválasztottak, vannak még, kik nem szégyenlik a Krisztus evangéliomát. „A törvényre és a tudományra“ utalnak mint a ref. egyház tagjai; de ez még nem teszi műveiket megbecsülhetlenekké, hanem az, hogy bennök a reformált egyház szelleme határozott egy szóban sem tétovázó kifejezésre jut, azon szellem, mely jellegét rányomta a befolyása alatt állott nemzedékekre, ezeknek jellemet adott s azt kidomborítá, mely az üdvösség tudományát az életbe beoltotta úgy, hogy az életet s az evangéliumot a hívőkben külön választani lehetlen vala, azon szellem, mely soha más bármily nemű szellemekkel alkudozásba nem bocsátkozott s egyedül Istennek igéjével táplálkozott, melyből merité erejét, hogy egyenesen, nyíltan s szabadon harcolhassa Istennek harcait.

S nem háladatlanság-é Böhl csak úgy külföldinek tekinteni s mint ilyennek könyve fölött hatalmas lelke nyilatkozatai fölött röviden napi rendre térni? Nem volt ref. egyházunknak öröm napja, hogy az ő hálaimája nem egyesült volna a mienkkel; és bajunk s fájdalomunk szava szívét mely részvételre indítja. Nincs egyházunknak seholy a külföldön oly hü és lelkes szolgálója, mint ő. Mindazok, kik mint tanítványai szent hitre gyultak az ő lelke hevétől s tudománya forrásából szomjukat olthaták, szereteténk s buzgalmanak, aggodalmainak s tépelődéseinek hazai egyházunk irányában élő tanui.

Azonban mindez nem kötelez, nem késztet bennünket jurare in verba magistri. Elöttünk fekvő művét, mely szózat s szavazat akar lenni a tudomány küzdterén felhangzó csata kiáltások között, érveire s hatályára való tekintettel kell vizsgálni. De itt is örömmel mondhatjuk, hogy Böhl nem ámit bennünket hitető szavakkal; hivalkodó beszéd egyetlenegy sincsen e könyvben, mi pedig igen ritka jelenség e könyvgyártó korban. — Olyan mint a világos hangot adó trombita. Könnyű ennek hallatára készülni a csatára. Az egész könyv egy vezényszó. Ez már a czime is, mely Ézs. VIII. 20 ból van véve: „A törvényre s a tudományra!“ Elszánt, komoly, végeredményében döntő harcz tétéleztetik föl ily zászló kibontásakor. A legtöbben ugyan azt hiszik, hogy a zaj, mely a kritikai vizsgálódások légkörét telíti, nem egyéb mint eszélyességökre irigy kicsinyeskedő tudósok czivódása, mit figyelemre sem kell méltatni, annál kevesébbé, mert a könyvek, melyek hagyományos tekintélye vita tárgyát képezi a tudósok tanácsában az u. n. ó-szövetség okmányai, mi pedig az új-szövetség áldásait élvezzük; mit lelkesüljünk mi a Mózes által adatott törvény, Mózes s a próféták iránt, hiszen a kegyelem és az igazság a Krisztus által lett. Igaz, de ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, annak sem hisznek, ha valaki a halottak közül feltámadna is! Tekintsünk körül bárhol az egyházakban mai nap; nem tapasztaljuk-é, hogy csak igen kevésnek adatott meg a tiszta hit tudományának magaslatán lélegzhetni, s ama sokan a nép között, kik felemelkedni nem tudnak, de a romlott levegőben vesztöket érzik, hátat fordítanak az u. n. egyháznak, s keresik, meg is találják az Istennek országát amaz elszakadt közösségekben, melyeket mi szektáknak nevezünk s olyannyira gyűlölnök.

(Folyt. köv.)

T Á R C Z A

Adalékok a tiszántuli reformált egyházkerület történetéhez.

XIII.

1696. november 18. Diószegen közzsinat Diószegi István superintendens és érmelléki esperes elnöklete alatt.

Jelenvoltak a debreczeni, bihari, szabólczi, érmelléki esperesek személyesen; a szilágyi követe, többen levelök által. Vitatkoztak az uri imádságról. Opponált Debreczeni Benedek és a debreczeni főiskola több polgára.

Ordináltatott 12 egyén, u. m.: Debreczeni Benedek Eszlárra, Felvinczi István Udvariba (akademikusok), Szoboszlai János Konyárra, Keresztesi Péter Szöllösre, Solti István Petribe, Matócsi István Baktára, Huszti István Laskodra, Szomodi István Gégénybe, Keresztesi János Megyerre, Izsáki János Komádiba, Medgyaszai István Telkibe, Szilágyi Mihály Óváriba.

Végzések:

1. Az egyház szomorú helyzete, szükségei a vármegyéknek adassanak tudtul, s kérettessék, hogy a nagy bűnösök büntetessenek meg.

2. Az egész egyházkerület minden ekklézsiájában a lelkészeknek ingyen szekerezés és utraivaló adassék a zsinatra.

3. Az egyházi sérelmek a superintendenshez adassanak be, s orvosoltassanak.

4. Aratáskor, szeptember első vasárnapján, szüretkor pedig Advent első vasárnapján szolgáltatassék ki az urvacsorája.

5. A ki a közzsínatról elmarad, a kánon szerint büntetessék, az esperes 12 frtra, a követ ugyanannyira.

6. Az elmaradók igazolják elmaradásukat; de ha ezt a zsinat el nem fogadja, bűnhődjenek.

7. Azon kérelmezők, a kiknek nejei még most a pogányok kegyetlen rabságában vannak, a következő közzsínathoz utasíttatnak.

8. Zoltán Péternek Szalai Erzsébettel való házasságát a zsinat nem hagyja ugyan helyben, de tünni kénytelen.

9. A szabócsi traktus Vaji Mihály gyürei pap azon kötelező levelét, a melyet tőle Ibrányi László ur csikart ki, vegye vissza, a hogy csak tudja.

10. Vaji Mihály hivatalába tisztességesen állíttassék vissza.

11. A Vaji Mihály számára történt igazgatókiszolgáltatás adassék tudtára levélben a vármegyének.

Vajda Bálint Kis-Várdából Debreczeni János dombrádi lelkésznél letett, de onnan ellopott mintegy 500 forintnyi pénzét követeli. Követelése nem teljesített, mert Debreczeni esküt tett, hogy nem tudja, ki lopta el a pénzt. stb.

Rátonyi ügy: Ramacza Anna menjen vissza férjéhez Molnár Mártonhoz. 170—171.

1697. június 9. Rác-Böszörményben közzsínat. Elnök Diószegi superintendens.

Jelenváltak személyesen: a n. bányai, máramarosi, szatmári, szólnoki, szabócsi, debreczeni, bihari esperesek; követe által a szilágyi, levele által a beregi.

Vitatkoztak az egyházi kánonokról, nevezetesen,

hogy van-e szükség egyházi fegyelemre? Résztvettek a vitában Szilágyi Márton debreczeni tanár, Kecskeméti István szatmári pap és a debreczeni főiskolának némely jó reményű polgárai.

Ordináltatott 8 egyén, u. m.: Kecskeméti István Szatmárra, Szilágyi Márton Püspökibe (akademikusok), Zelizi János Semlyénbe, Almási János Kis-Arba, Kisvárdai András Mándra, Nyiregyházi András Ombodra, Matócsi János Mogyorósra, Besenyei János Szentkirályiba.

Végzések:

1. A következő zsinat a szabócsi traktusban, Vaján fog tartatni.

2. Az Urban kegyesen elhunyt Komáromi Csipkés György debreczeni lelkész bibliafordításának post multas tenebras világra bocsátását, a zsinat megengedi s helybenhagyja.

3. Lelkészeknek a táncz szigoruan megtiltatik.

4. Az engedetlenek pénzbüntetése fenállhat.

5. Az egyházi articulusok vagy kánonok ki nyomatása más időre halasztatik.

6. Nógrádi Benedek az erdődi zsinaton kötött szerződés szerint, igyekezzék megvenni az állhatatlan Kabai Mártonon a még hátralevő tartozást.

7. Viski István lelkész özvegyének pártfogolására a hadházi előljárók felkéretnek.

8. A mely ekklézsiák az utraivalót s szabad szekerezést megakarják tagadni a lelkészekről, azokban függesztessék fel a lelkészi szolgálat.

9. Szomodi Máté lelkész az ő kegyetlen török-tatár rabságot szenvedett nejevel Borbély Erzsébettel, segélyezés végett a traktusokban hirdettessék ki.

10. A szabócsi traktus komolyan intetik, hogy a dohányszástól és pálinka ivástól hivatalvesztés terhe alatt tartózkodjék.

11. Vecsei György kállói lelkész a Vaji Mihály lelkész ügyében, öt pontban oly rövid nyilatkozatot tesz, melylyel a közzsínat eljárását erősen vádolja.

12. Ily értelemmel vall Szombati János volt nyiri rektor is, mondván, hogy Vaji Mihály minden bajának Kolozsvári András lelkész volt az oka.

13. Új végzés a Vaji Mihály ügyében:

Fehértói András esperes, s Kolozsvári András kisvárdai lelkész, hivatalukból letétetnek. Vaji Mihály menjen a Kolozsvári helyére. 173—174.

(Folyt. köv.)

Tóth S.

Tanári közgyűlés.

Folyó évi július 12-én és 13-án tartatott meg a tiszántuli ref. egyházkerület közgyűlése Debreczenben, a főiskolai diszteremben. A megjelent rendes tagok száma mintegy 70 volt, köztük 37 vidéki tanár, minek folytán konstatálhatjuk, hogy az egyesület által — öt évi fenállása alatt — tartott hat közgyűlése között ezen utolsó volt a legnépesebb.

Az egyesület tagjai közül a vallástanárok a közgyűlés előtt két nappal érkeztek meg. Ezek a vallástanítás kérdésében értekezletre voltak egybehiva s számszerint tizennégyen a közgyűlés előtti napot — délelőtt és délután — tanácskozással töltötték. A megállapodások szövegezésével s emlékirat alakjában a főt. egyházkerület elé leendő terjesztésével egy 4 tagu bizottság bízott meg.

Julius 12-én a közgyűlést az állandó bizottság ülése előzte meg, mely előlegesen átnézte a beterjesztett jegyzői és pénztárnoki jelentést, továbbá a benyújtott indítványokat. Ennek végével egyesületünk tiszteletbeli tagjánál és fő-fő pártfogójánál főt. Révész Bálint püspök urnál tisztelegtek a tagok, mely után — fél tíz órakor — a közgyűlés megkezdődött. Elsőben Joó István elnök olvasta emelkedett és buzdító hangu megnyitó beszédét, melyben visszatekintve egyesületünk multjára, jövőben is kitartó munkára hívja föl az egyület tagjait s általános vonásokban rajzolja az egyesület munkásságának jövőben követendő irányát, majd kegyelettel emlékezik meg az év folytán elhunyt együleti tagokról s végül a megjelent tagok üdvözlése után megnyitja a közgyűlést.

1. A jegyzői jelentés visszapillant az egyesület multjára, feltünteti az egyesületi tagoknak időnkinti szaporodását, melyre nézve csakis az utolsó évben észlelhető némi hanyatlás, egybefoglalva ismerteti együleti szellemi munkásságának az „Évkönyvben“-ben s a pályakérdések megfejtesse körül mutatkozó eredményeit stb. s ezek után néhány indítványt ajánl a közgyűlés figyelmébe. A jelentésben foglalt s már írásban benyújtott indítványok tárgyalása a közgyűlés második napjára tüzetett ki.

2. A pénztárnoki jelentés szerint az egyesület összes vagyona 1954 frt 75 krra rug. (Ez évi növekedés 112 frt 86 kr.) A f. évi bevétel 667 frt, kiadás 460 frt. — A központi bizottság felhivatik a tetemes tagdíjhátralék befizetésére vezető erélyes eljárás követésére.

3. Gergely Károly rendes tag nagy és diszes közönség előtt olvassa Horatius epodosairól írott értekezését, bemutattva néhányan igen sikerült műfordítását. Az értekezés meggyőzte a hallgatóságot, mely tetszésének több ízben tüntetőleg adott kifejezést, hogy felolvasó nem csak kitünő esztétikus, hanem egyuttal egyike a legkitünőbb műfordítóknak, ki hivatva van arra, hogy az ó-kori remek írók eddig még le nem fordított kiválóbb költői műveit átültesse hazai irodalmunkba. A kitünő értekezés az „Évkönyv“-ben fog közrebocsáttatni.

4. Főt. Révész Bálint püspök ur értesíti a közgyűlést, hogy különböző akadályok folytán nem tartathatott ugyan egyháztanács ülés, mindazonáltal egy értekezlet, mely a lelkészek, gondnokok s néhány hamarosan összegyűjtött presbyter által tartatott, abban állapodott meg, hogy a debreczeni ref. egyház egy pályakérdés díjazására 50 drb aranyat bocsátand az egyesület rendelkezése alá. Egyszermind

kifejezést adott a főpásztor azon biztos reményének, hogy az értekezletnek eme javaslatát a nt. presbyterium bizonyára magáévá teendő, s ekként mi sem áll utjában, hogy a pályakérdés még a folyó közgyűlésből ki ne tűzessék. — A közgyűlés mély köszönettel fogadja a debreczeni ref. egyház nemes tényére vonatkozó értesítést s a kitűzendő pályakérdés szövegezését egy 7 tagu küldöttségre bizza.

5) Olvastatott a mult évi pályázatok eredményéről benyújtott jelentés. — A vallástani és latin nyelvi kérdésre egy-egy pályamű érkezett, a magyar nyelvi kérdésre azonban nem érkezett pályamunka. A pályamunkák — az illető bíráló bizottságok nézete szerint — minden elősmert előnyös tulajdonságaik mellett sem tüntetendők ki a pályadíjjal, mert az illető kérdéseket nem meritették ki kellően, a mi főként a vallástani munkánál sajnálandó, melynek magyaros és gördülékeny nyelvezete s a kérdés általános taglalásánál föllálitott és kifejtett elvei dicsérettel emeltettek ki a bíráló bizottság által.

6. A jövő évi pályakérdések ügyében kiküldött bizottságok megalakítása és félórai szünet után következett Joó István „Tanügyi szemjé“-je, melyről s a közgyűlés további felfogásáról jövő számunkban fogunk bővebben szólni.

(Vége köv.)

Tanügyi bizottsági ülések.

A magyarországi reformált egyház egyetemes tanügyi bizottsága, folyó évi július 5—10-ig Budapesten tartotta üléseit. — Az ügyek előkészítése végett 3 albizottságot alakított, u. m.: theologiai Ballagi Mór elnökle alatt, melynek tagjai voltak a hittani intézetek küldöttei, u. m.: Balogh Ferencz, Kovács Albert, Kovács Ödön, Németh István, s az egyetemes tanügyi bizottságnak következő tagjai: idősb. Kiss Áron, Mitrovics Gyula, Radácsi György, Joó István és Dr. Kiss Áron. — Középtanodai albizottság tagjai voltak: Filó Lajos elnökle alatt Szász Károly, Gönczi Pál, Jókay Károly, Székely Ferencz, Szinyei Gerzson, Dr. Lengyel Endre, Ritoók Zsigmond, Antal Gábor, Farkas Antal, Békésy Gyula, Parády Kálmán. Tanitóképezdei albizottságban elnök Gáspár János, tagok: Joó István, Dr. Kiss Áron és Békésy Gyula.

Mind 3 albizottság munkálatát annyiban elvégezte, hogy tantervet készített s a theologiai és tanitóképezdei albizottság tervezete az egész bizottság által részletesen tárgyalatott is, hanem a középiskolai albizottság terjedelmes munkálatának részleges tárgyalására idő nem lévén: az csak mint az albizottság munkálata fog kinyomatni s egyházkerületekhez, tanintézetek tanárkaraihoz és igazgatóságaihoz megküldetni, hogy szeptember hóban tartandó konvent idejéig még nyilatkozhassanak felette az érdekeltek.

Mind 3 tanterv az illető jegyzőkönyvben nemsokára közzététetvén: lapunk szük tere nem engedi, hogy azoknak közlését megkezdjük.

Az egyetemes tanügyi bizottság szervezkedése is megtörtént. Elnökké egyhangulag Török Pál püspök ur választott meg; jegyzővé 18 szavazattal 1 ellenében Tóth Sámuel.

A megválasztott elnök betegeskedése miatt a tanácskozásban részt nem vehetett, helyette az elnöki teendő végzésével Id. Kiss Áron esperes ur bízott meg, a bizottsági tagok egybehangzó véleménye alapján.

Különfélék.

Ajándékozás. A folyó évi pünköszi innepek alkalmából egy értékes ajándékot nyert az aradi református egyház. Az eddigelé betegség által gátolt lelkész ugyanis ezen a napon mutatta be a presbyteriumnak azt a szép ajándékot, melyet Nsgos Nagy Sándor, aradi kir. törvényszéki elnök és királyi tanácsos ur és neje Kaszap Emilia, épen Pünköszt szombatján tettek le az egyház oltárára. — Ezen ajándék egy igen szép nagy és értékes tiszta ezüstpől készült keresztelési tálcza, egy hozzá méltó, belőlről arannyal homlitott ezüst kannával. A jelenvöltak örömteljes meglepetésben törtek ki, áldáskivánások közt szemlélték a régen érzett hiányt dusan kárpótló értékes adományt, és sietett mindenki határozattá emelni a nagylelkű adományozók emlékének megörökítését, az egyháztanácsai jegyzőkönyv lapján; egyszersmind pedig a közörm és lelkesült-ség hangján felkérte a lelkész, hogy a kegyes ajándékozók előtt, egy a gyűlés által választott küldöttség élén adjon személyesen is, a nagybecsű ajándékhoz méltó kifejezést az aradi református egyház hálájának s forró köszönetének. A küldöttség a legnagyobb örömmel és készséggel teljesítette megbízatását. Adjon az Ur a maga küzdő egyházának sok ily nagylelkű és kegyes szívű pártfogókat és dajkákat!

Előfizetési felhívás a következő czimű munkára: „H i t f e g y v e r e,“ melyet az egy igazi Krisztus tudományának védelmére vett fel s használt 1883-ban Nagy Elek kispaládi helv. hitv. ref. lelkész.

A lelki ország, a vallásos kebel érzületéből, hitbeli meggyőződéséből kovácsolt fegyver az, mint felirata is jelzi, melyet a mostani előfizetési felhívásom eredménytelenül el nem hangzása után ismertetni, többek birtokába juttatni akarok.

Ha akaratom kivitele csak oly könnyű volna, mint volt előállítására fegyveremnek; ha az egyből nyomdai gyorsasággal tudnék százakat teremteni: mint valamely ajándéktárgyat terjeszteném szét művem példányait a postai közlekedés gondolatsebességű gözmozdonyjaival. De mert a dolog épen ellenkezőleg áll és mert az akarat kivitele annyi pénzbe kerül, hogy miatta ügybuzgóságom lelkesült törekvését célhoz nem jutva állítja meg az anyagi tehetetlenség vagy legyen: a „nervus rerum gerendarum“ — kénytelen vagyok, mindeneket kérőleg felhívni, hogy kik fegyveremet látni s birni óhajtkák, áldozzanak óhajokért tárczájukból néhány fillért, áldozzanak: a lelkészek, tanítók és hívek; mert ha igaz, hogy anyaszentegyházunk most valóban „ecclesia militans“: fegyverre Krisztus minden igaz követőjének szüksége van.

Hogy ajánlott fegyverem milyen anyagból készült s minő élű, azt hadd mondják meg helyettem, egy irodalmilag ismeretes tekintélyű munkás eme szavai: „az egésznek tendenciáját helyeslem, szívből üdvözlöm a kedves kollega erélyes tiltakozó szózatát; vajha minél több „holt szív“ gyuladna meg ez „égő paráztól“ és a hitvédő szent munka minél több erőt, mely most tétlenül hever, keltene életre, hozna mozgásba. . . . Sok éles megfigyelés, egészséges észjárás, elevenre tapintás, dialektikája legtöbbször sikerült. S a mi mindennél értékesebb, meleg vonzalom az egyház iránt, buzgó szeretet a hitvallás- és Isten igéje iránt; szóval egy

lelkesült, egy megbántott ember feljajdulása, ki, midőn keble szentélyét szennyes kezek érintik, nagy keserőséggel lép fel a kegyetlenek ellen; ezek azok, mik e dolgozatra felteszik a koronát és azt élvezetes olvasmányná teszik. Itt valóban a szív teljességéből szól a száj és a jelzett csekély hátrányok mellett és daczára én részemről ezt derék és érdekes munkának tartom.“

Az előlegesen így bíralt fegyverem 4—5 ivnyi csinos füzetben fog megjelenni folyó év augusztusának elején, ha az előfizetők száma biztosítja a kiadás költségeit.

Legyen szabad ujalag kérem anyaszentegyházunk minden koru s állapotú hitű tagját, hogy ne hagyjanak el, sőt pártoljanak nem magamért, hanem anyaszentegyházunkért!

Előfizetési ár 50 kr, mely összeg a megrendeléskor utalványon küldendő hozzám, hogy a művet csak „kereszt-szalaggal“ küldhessem kinek-kinek. Kellő pártolás hiányában visszaszolgáltatom minden egyes áldozatkésznek a pénzt. — U. p. Nagy-Palád. — Maradtam Kis-Paládon, 1883. június 6.

Nagy Elek, ref. lelkész.

A kisújszállási tanári kar eleget tenni óhajtván a tanári egyesület azon szabályának, hogy a tanári karok ragadjanak meg minden kedvező alkalmat a tanári nyugdíjintézet javára, — közakarattal elhatározta előadást tartani és rendezni e közcélú intézetünk javára. Koncz Lajos tanártársunk nyilatkozott őszintén mindenekelőtt egy természettani előadás tartására. A tanári kar közörmmel fogadta ez ajánlatot. Az előadás megtartatott július 1-ső napján a délutáni órákban a kaszinó disztermében.

Az előadás tárgyai voltak: 1) Az érintkezési villamos-ság. 2) Delej villamosság. 3) Hő villamosság érdekesebb részei, és 4) A telefon. — A tárgyak ritkasága vonzotta, az előadás értelmessége és világos felfejtése örömmel ragadta el a hallgatók szívét. A hallgatóság lelkesedve távozott el a szinterről.

80 forint volt a bevétel, melynek fele a szabályzat szerint a nyugdíjintézet javára, másik fele helybeli iskolai célokra fog fordíttatni. Örvedetesnek mondható az eredmény, mert csak 60 és 30 kr volt a belépti-díj. Nemeslelkűek mintegy 27 frt felülfizetést is tettek, melyek közt első helyen áll — mint hallám — egyházvidékünk jeles gondnoka Hortbi István ur 10 frt küldeménye, a több felülfizetéseket helybeliek tevék, mint T. Lipcsei Lajosné asszony, ki ily nemes czélú dolgokban mindig az elsők között szokott tündökölni.

A tanári hálás elismerés jutalmazza a nemes szívű pártolókat. Édesen esik lelkemnek e nyilatkozat, mert az ily nemes szívű pártolások azok árva ügyét mozdítják elő. Kikre még eddig sem hazánknak, sem felekezetünknek nem volt gondja, tudniillik elaggott tanáraink, vagy ezek özvegyei és árváira.

„Segits magadon, Isten is megsegít“ közbeszéd. A tiszántuli ref. tanárok, hódolva ez értelemnek, alapítottak saját erejükből nyugdíjintézetet, melynek alaptökéjét nevelik évenként a tanárok évenkénti ily előadásaik. Gynnasiumokat fentartó egyházaink is nehéz viszonyaik között nemesszivüleg áldoznak e nemes czélú intézetre. — Áldás az égtől a jóltevőkre!

K. Hajdu Lajos.

Felelős szerkesztő: **Tóth Sámuel.** Szerkesztő társak: **Békési Gyula, Géresi Kálmán.**

H I R D E T É S E K.

Pályázat.

A makói reform. egyház, egyik — halál által megüresedett — segédlelkészi állásra pályázatot hirdet.

A segédlelkésznek azonkívül, hogy a rendes lelkészszel fölváltva hetenkint minden lelkészi szolgálatokat teljesít és halottakat temet, kötelessége a canonicus órákon predikálni, nagy ünnepeken a legátusi teendőket végezni s a confirmandusokat oktatni.

Fizetése: 600 frt palástdíj nélkül, és egy szobából álló lakás a parochián.

Felmondási határidő: mindkét fél részéről fél év.

Pályázati kérvények f. évi július 31-ig beküldendők. Az elválasztott állását f. évi augusztus 20-án elfoglalni tartozik.

Makó, 1883. június 20.

3—3 A makói ref. egyház előjárósága.

Pályázati hirdetmény.

A csurgói reform. főgymnasium VIII-dik osztályának beállítása alkalmából 3 tanári állomásra, és pedig:

- a) Történelem (főtárgy) latinnyelv;
- b) Német (főtárgy) és magyar nyelv;
- c) Természettan (főtárgy) és menyiségtan tanszékeire pályázat hirdettetik.

Javadalmaztatása: mindegyik állomásnak 600 frt készpénz, $\frac{1}{4}$ évi előleges részletekben fizetve, 5-öd éves 50 frt pótlékkal, 800 frt legmagasabb összeg erejéig; természetbeli lakás kerttel, esetleg 200 frt lakbér.

Heti tanórák száma 21—22.

Pályázatok képesség-igazoló okmányok, születési- és egészségi bizonyítványokkal felszerelve, közvetlen hozzám Kaposvárra czimezve legkésőbb f. évi augusztus 10-ig beküldendők, hogy a választás azon hó első felében még megtartandó egyházmegyei közgyűlésen megtörténvén, a megválasztott helyét a tanév kezdetével elfoglalhassa.

Kiköttetik 2 próbaév, mely idő alatt esetleg a hiányzó oklevél is megszerzendő.

Matolesi József,

3—2 a gymn. igazgató tanács elnöke.

Pályázat.

A hódmező-vásárhelyi ref. főgymnasiumnál két tanári állomásra ezennel pályázat nyittatik.

Az egyiknél kívántatik egy — a gymnasiumi tantárgyakban általános képzettséggel bíró, de főleg a latin és görög nyelvekben s ezek tanításában jártas férfiú, ki e nyelveket egyelőre a felgymnasiumban tanítsa hetenkint mintegy 23 órán. — Ez állásra az országos középiskolai törvény szerint képesített egyének pályázhatnak kizárólagosan. — A fizetés évi 800 frt, 150 frt lakbér és a korpótlék, mely öt évenként 40—40 frtból áll, azonban 200 frtnál többre nem emelkedik. — A megválasztott hivatalát a folyó év augusztus 20-ára elfoglalni köteles.

A másik állomásra kívántatik egy ref. lelkészi minősítvénynyel bíró egyén, ki a vallástudományt a főgymnasium összes osztályaiban (most heti 12 órán) és a községi felső népiskolákban (jelenleg heti 4 órán) fogja tanítani s kinek mellékteendői az egyházi jegyzőség és az egyház anyakönyvei vezetésében való segédkezés lesznek. — Összes fizetése évi ezer frt. — A megválasztott hivatalát a folyó év augusztus végén elfoglalni köteles.

Mindkét tanár két évi ideiglenes működés után fog állandósíttatni azon esetben, hogy ha időközben kellő tanítási sikert, nevelői tapintatot és feddhetetlen magaviseletet tanusított: mindketten azonnal tagjai lesznek a helybeli református egyházi gyámintézetnek és a tiszántuli református középiskolai tanárok nyugdíjintézetének.

A pályázati kérvényekhez csatolandók az illetők életkorát, egészséges voltát, készült-ségét, képzettségét, eddigi hivatalos működését s erkölcsi magaviseletét feltüntető oklevelek, melyek is a folyó hó 31-éig a főgymnasiumi felügyelőség elnökéhez, Szeremlei Sámuel lelkész urhoz intézendők.

Hódmező-Vásárhely, 1883. július 2.

A ref. egyház előjárósága.

2—1